

TORONTÁI

| | | | | |
|------------------------|---|---|---|------------------------|
| Ára 1 Din | Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Becskerek, Obiljeva (Zápolya) u 1 Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 2 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Becskerek | POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ | Az előfizetés ára: Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D Hirdetések díjszabás szerint Megjelenik naponta délben | Ára 1 Dia |
| | | | | |

Pasity nem megy...

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, szept. 27.

Az egyik előkelő beogradi lap azt írta, hogy Pasity Nikola miniszterelnök visszavonul a politikai élettől és átadja helyét egy fiatalabb erőnek.

Kormánykörökben kategórikusan megeafolják a hírt és kijelentették, hogy Pasity távolról sem gondol a visszavonulásra és ha kifáradna, akkor sem hagyná el a miniszterelnöki széket, hanem államtitkárt venne maga mellé.

A bolgár forradalmat elfojtották.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Szófia, szept. 27.

A bolgár távirati iroda hivatalosan jelenti, hogy a Cankov miniszterelnök meggyilkolásáról és a király szökéséről, továbbá a forradalom elfajulásáról szóló hírek annyira alaptalanok, hogy felesleges őket cáfolni.

A forradalmi mozgalmat mindenütt elfojtották, úgy hogy Berkovic környékének kivételével mindenütt helyreállt a rend. Itt is a felesleges vérontás elkerülése miatt körülfigyelték a lázadókat és a megadásra kényszerítették őket.

Beograd, szept. 27.

A kormány mindezeideig nem kapott hivatalos jelentést a bulgáriai eseményekről, így egyelőre még nem tudja megítélni a helyzetet. Alásfoglalása felett is csak a pontos és megbízható jelentések beérkezése után határozhat.

Beograd, szept. 27.

Negotinból jelentik: A bolgár reguláris csapatoknak sikerült Kolarov seregét Vidinből kiszorítaniok. A parasztesapatok szétszórtan, fejevesztetten hátrálnak.

Beograd, szept. 27.

Pirotból jelentik: Razsana község-nél a bolgár felkelők lefegyverezték a határőröket s helyükbe forradalmárokat állítottak.

Ausztria takarékoságból leszerel.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, szept. 27.

A kormány hír szerint a békeszerződésben engedélyezett harmincezer főnyi hadseregét csökkenteni akarja. A hadsereg fenntartása ma Ausztriának ötvenkét millió aranykoronába kerül és ezt az összeget Ausztria sokalja hadikiadásnak.

A kormány helyzete biztos.

A bulgáriai események a minisztertanácsban.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, szept. 27.

A „Torontál” tegnapi parlament-tudósításából élénken kitűnt, hogy az ellenzék főtörekvése az volt, hogy a fiúmei kérdéssel kapcsolatban keresztüiz közé vegye a kormányt és megrendítse labilisnek vélt helyzetét. Az oppozíció azonban erősen tévedett, mert a szkupstina fényes többséggel, százötvenhárom szavazattal kilencvenkettő ellenében bizalmat szavazott a kormánynak. Az eredmény annál is inkább tanuskodik a kormány biztos helyzete mellett, mert az ülésről távol volt tíz radikális képviselő, úgy hogy mellette voltaképpen — a tíz voks hozzászámításával — százhuszonhárom képviselő áll.

Az ellenzék szoros együttműködése vajmi nehéz, mert az egyes pártok programja távol áll egymástól. Az ellentétek oly élesek, hogy kiküszöbölésük csaknem teljesen lehetetlen, úgy hogy ez a veszély sem fenyegeti a kormányt.

Érdekes momentumként említik a politikai körök hogy a kormány mellett a radikális-párton kívül csak a dzsemijett tábor szavazott le, míg

a németek tartózkodó álláspontra helyezkedtek és kijelentették, hogy nem kívánnak résztvenni a szavazásban. Jól informált körökben azal indokolják a német-párt magaviseletét, hogy a kormány nem teljesítette még az összes követeléseiket. Egyebek között a németek — hír szerint — a Vajdaságban hat német gimnázium felállítását kérték.

A radikális-klub tegnap délután ülést tartott, amelyen belpolitikai kérdéseket és pártügyeket intézett el.

Ugyanevak tegnap délután ülésezett a minisztertanács is. Ninesity Momesilo dr. külügyminiszter referált külföldi utjáról, Périty Ninko dr. igazságügyi miniszter pedig beszámolt a városi bíróságok szervezéséről. Szóvá tették még a bulgáriai eseményeket is, a hivatalos jelentések beérkezéig azonban ebben az ügyben nem hoznak semmiféle döntést.

A szkupstina péntek délelőtt tartja legközelebbi ülését, amikor is az október—november—december havi indennitás vitáját folytatja.

Jaj a legyőzötteknek!

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, szept. 27.

Poincaré a passzív ellenállás megszüntetéséről nyilatkozott a sajtónak és ezt mondotta:

A passzív ellenállás megszüntetése érték, de meg kell várni a németek további intézkedéseit. Az én feltételeim a következők a továbbiakra nézve: A német rendőrség a szövetségesek ellenőrzésével ismét megkezdí munkáját. A német vasútszolgálatba állításával a vasutakat a franciák és a belgák igazgatják. Az állami bányákból a mi ellenőrzésünk alatt haladéktalanul megkezdik a németek a szénszállítást.

Ha Németország ezeket a feltételeket elfogadja, úgy jószándékáról tesz tanubizonyságot és mi a katonai megszállást korlátozni fogjuk, amely korlátozás a jóvátételi tárgyalások befejezéséig tart.

Levizsgáztatják a banktisztviselőket is?

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, szept. 27.

A magyar tanárok és tanítók köteles államnyelvi vizsgájával kapcsolatosan Beogradban olyan hírek terjedtek el, hogy a kormánynak elhatározott szándéka a vizsga letételére kényszeríteni más foglalkozási ágakat is. Így Beogradban tudni vélik, hogy legközelebb egy pénzügyminiszteri rendelet fog megjelenni, amely a kerületi pénzügyigazgatóságok előtt megtartandó államnyelvi vizsga letételére fogja kötelezni az összes pénzügyi tisztviselőit.

A híradás semmi közelebbit nem tud arról, vajjon ez a vizsga csak az államnyelvi megfelelő tudásának próbája lesz-e, avagy azon szaktárgyakból is kötelező lesz a megfelelő képzettség igazolása?

Csittitják a német népet.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, szept. 27.

Stresemann nagy beszédében fejtette a pártok képviselőinek a passzív ellenállás megszüntetésének szükségességét, azt mondván:

Legfőbb kötelességünk lesz az emberi jogokért küzdve a Ruhr- és Rajnavidéken letartóztatottak szabadon bocsájtását követelni.

München, szept. 27.

A bajor kormány a néphez kiáltványt intézett, amelyben ezt mondja:

A szomorú harcot tovább nem folytathatjuk, mert ez meghaladja a birodalom erejét. Kényszerülten hozzájárultunk a megszüntetési határozathoz, de fenntartjuk, amit Anglia is mond, hogy a megszállás szerződés- és jogellenes betörés.

Feszülítjük a népet, — bár tudjuk, megerőtetésbe kerül — tartózkodjék érzelmeinek kitoré-étől, nehogy a közrend megzavartassék, amelyért a kormány felelős és felelőssége tudatában a rend fenntartásáért Kahn volt miniszterelnököt teljhatalmu állambiztossá kinevezte.

Az államkormány súlyos helyzetben is megvédi a népet és az államot és ezért felhív mindenkit, hogy támogassa. Legyen nyugodt és higadt és ne vezettesse magát félre.

Berlin, szept. 27.

A birodalom elnöke és kormánya ünnepélyesen biztositják a német népet és az egész világot, hogy semmiféle megállapodásba nem bocsájtkoznak, amely a német birodalomtól a legesekélyebb földdarabot elszakítaná.

Berlinben a kommunisták mozgalma igen megerő-ödött, akik a városban szeretnének halászni. A birodalmi kormány minden eshetőségre elkészült. A veszedelem nagyságát mutatja az a tény, hogy Noske volt szociáldemokrata hadügyminisztert, a kommunisták remét, a kormány Berlinbe hívatta, hogy a város parancsnokságát rábizzzák.

Páris, szept. 27.

Megállapítható, hogy a német proklamáció, amely bejelentí a passzív ellenállás megszüntetését, nagyon rossz benyomást tett a sajtóra. Gyanakszanak, hogy Knilling bajor miniszterelnök csak azért járult olyan simán ehhez, mert valószínűen valamilyen garanciákat kapott.

A düsseldorfi német újságnak a belga követ kijelentette, hogy az ellenállás megszüntetésekor az összes politikai foglyok, így Krupp is, kiszabadulnak. A szabotázsért, kémkedésért elfogottak azonban továbbra is fogva maradnak.

TÖZSDE

Szeptember 27.

Beograd. A beogradi tőzsde a gör. kel. ünnep miatt zárva.
Zürich. (Zárlat.) Newyork 561 és

fél London 2560, Páris 3435, Milano 2570, Prága 1684, Wien 00079, Budapest 003, Beograd 660, Bukarest 260, Varsó 00017 és fél, Berlin 0000004, Szófia 537 és fél.

Budapest. Az árfolyamok változatlanok.

Per készül Torontál- és Szerémszék között.

Huzódik a háromezer holdas résztörtek ügye.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 28.

Szerémszék és Torontálmege mint ismeretes — már régóta elkeseredett harcot folytat egy háromezer holdnyi földterületért, amely a megye déli határán terül el. A hatalmas kiterjedési rét és legelő Torontál és a Szerémszék közvetlen határán húzódik el és Opovo határától terjed dél felé. A meglehetősen szép földterületet biztosító területet eddigelé Szerémszék kezelte, így a belőle származó hasznot is osztalanni élvezte. A birtokjogot nemrégiben megátadta a leginkább érdekelt Orlovát község a megye útján visszakövetelte a tulajdonát. Orlovát község és Torontálmege azzal indokolta követelését, hogy a vitás területet Ferenc József néhai osztrák császár és magyar király a magyarokkal való kiegyezés előtt a határvitáknak adományozta, melyről császári pátenset is adott ki.

Hosszu ideig tartó sikertelen aktaváltás és eredménytelen tintaháboru után végre a belügyminisztérium vette kezébe az ügyet és elrendelte, hogy mindkét megye részéről bizottságot küldjenek ki a vitás rétre és a helyszínen állapítsák meg a Torontál- és Szerémszék közötti határt. A bizottságok tényleg kiszálltak a színhelyre, megegyezni azonban nem tudtak. Az ellentétek abból kifolyólag merültek fel, hogy a szerémi bizottság a rét és a legelőből álló háromezer holdas vitás területet össze akarta kötni a Pancsovoig terjedő földkomplexummal, s azzal együttesen kívánt határozni, amibe természetesen a torontálak nem egyeztek bele. Torontálmege — mint annakidején jó forrásból nyert értesülés alapján megírtuk — a belügyminisztériumtól bizottság kiküldését kérte, mely a két megye delegációjával együttesen döntene a régóta húzódozó kérdésben.

A belügyminisztérium eddigelé nem válaszolt az előterjesztésre. Mint most jól informált helyen értesülünk, előreláthatólag nem sikerül az ügyet közigazgatási úton elintézni és Torontálmege kénytelen lesz követelésével bírói eljárásba folyamodni, mely a háromezer holdas jelentékeny értéket képviselő legelő és rét tulajdonjoga felett végérvényesen fog dönteni.

Késik a jegyzőtanfolyam megnyitása.

Előbb meghozzák a községi törvényt.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 28.

Torontál-Temes megye legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy jegyzőtanfolyamot nyit a megye székhelyén: Beeskereken.

A törvényhatósági bizottság elé annakidején kész tervezetet terjesztettek, amely felölelte a tanfolyam belső berendezésén és működési körén kívül a szükséges kiadások előirányzatát is. A kurzus fenntartásához szükséges fedezethez a közgyűlés egyhangulag hozzájárult, úgy hogy a tanfolyam finansziális részét egyszerben biztosították. Egyetlen akadály merült fel mindössze a megnyitás előtt s ez a belügyminiszter jóváhagyása.

A kisentente és Magyarország elvileg megegyeztek a magyar kölcsonben.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Genf, szept. 27.

A Magyar Távirati Iroda a magyar kölcson ügyében folytatott tárgyalásokról közös megállapodással a következő hivatalos közleményt adta ki:

„A tárgyalások ideiglenesen befejeződtek és arra irányultak, hogy Csehszlovákia és Magyarország között loyális viszonyt teremtsenek, az ellentéteket megszüntessék és helyreállítsák a kölcsonös bizalmat. Hogy előkészítsék továbbá Magyarország pénzügyi és gazdasági újjáépítését, ami fontos Közép-Európa konszolidálásában. A tárgyalások mindvégig szívélyes mederben folytak és a következő eredménnyel zártak:

A határviták elkerüléséért elsősorban a határviták részére közös megegyezéssel részletes szabályzatot teremtettek. A magyar kormány kielégíti a legutóbbi határviták alkalmából lefolyt cseh határvitákhoz tartozó, viszont a cseh kormány revídálja a legutóbbi határvitákhoz tartozó intézkedésekben részvételt, illetve a cseh területet elhagyni kénytelenek ügyét.

Tárgyaltak továbbá a kereskedelmi szerződések, helyi határforgalom, áruszállás, vízumok és a határátlépési engedélyek megkönnyítésének ügyét.

Az illetékes minisztériumok késedelem nélkül megvitatták a trianoni

szerződés rendelkezéseire képest szabályozandó, de eddig még nem szabályozott vagy szabályozás alatt lévő ügyeket. Ugyancsak megállapították a megoldás alapelveit. Ehhez a kérdéshez tartoznak az állampolgári jog, honosítás, a levéltárak és alapítványok felosztása.

Megállapították továbbá a propaganda elnyomásában, amely alkalmas a jószomszedság megzavarására.

Románia, az SHS állam és Csehszlovákia elvben hajlandók közreműködni, hogy Magyarország számára egy hosszú lejáratú külföldi kölcson megköttesék. A kölcson, amelyből jóvátételi levonás nem fog történni, annak biztosítékát, ellenőrzését közösen megállapítandó feltételekhez kötik. Ezen elvek alapján a Népszövetség egy pénzügyi programot dolgozna ki, amelyet a végleges jóváhagyásért a jóvátételi bizottság elé terjesztenek.

Időközben a tárgyalások tovább folynak a kölcsonbiztosítékokról, az ellenőrzésről és a többi elintézetlen kérdéssről.

A genfi tárgyalások előkészületei reményt nyújtanak arra, hogy a kérdés október elején már a jóvátételi bizottság elé kerülhet és ha megegyeznek, egy a Népszövetség tanácsa decemberben már felülvizsgálja az ügyet, hogy végleges határozatot lehessen hozni.

Az alapszabályokat még régebben felterjesztették az illetékes fórumnak, a jóváhagyásról vagy a kérelem elutasításáról szóló határozat azonban mai napig sem érkezett meg Beeskerekre. A tanfolyam megnyitását eleinte szeptember elsejére tervezték, majd mivel a belügyminiszter döntése késett, tizenötödikére, végül pedig október elsejére halasztották.

A subotcai „Hirlap” egyik legutóbbi számában „Nem nyílik meg a beeskereki jegyzőtanfolyam” címen cikket közölt, amelyben azt írja, hogy a kvalifikálatlan és ideiglenesen kinevezett jegyzők minden követ megmozgattak és közbenjártak a belügyminiszternél is, hogy a tanfolyam megnyitását meggyúsítsák. A lap szerint fáradozásukat siker is koronázta.

A feltűnést keltő cikkel kapcsolatban illetékes helyen érdeklődtünk a tanfolyam sorsa iránt. Informátorunk erélyesen megáfolta az alapítványi közleményt és kijelentette, hogy a kurzus minden körülmények között rövidesen megkezdődik munkáját. A jóváhagyás csak azért késik, mert a belügyminisztérium meg akarja várni a községi törvény meghozatalát, hogy az új törvényben előírt követelményeknek megfelelően esetleg változtassanak a szabályzaton. Az új törvénnyel nyer többek között tisztázást a kvalifikáció kérdése is.

A szociológusok kongresszusa. Beogradból jelenti tudósítónk: Rómában október 1-től 5-ikéig a szociológusok kongresszust tartanak. A közoktatásügyi miniszter Jovanovity Szlobodán egyetemi tanárt küldi ki a kongresszusra.

HIREK

Kiss István pénzügyi főtanácsos meghalt. Budapestről jelenti, hogy zalai Kiss István pénzügyi főtanácsos 68 éves korában az Augusztus-Barakktelepen meghalt. Kiss István a háboru utolsó éveiben Beeskereken teljesített szolgálatot, ahol sokan ismerték a szimpatikus öreg urat.

Lovassági játék Beogradban. Beogradból jelenti tudósítónk: A beogradi lovasezred tegnap jól sikerült lovassági játékot rendezett a hadirokkantak javára. Az ünnepélyen résztvett a királyi pár is.

Házasság. Olyan Misa földbirtokos vasárnap délelőtt tizenegy óra körül tartja esküvőjét a központi görög keleti templomban dr. Ogyenovity cetinjé kórházigazgató lányával, Alexandrával.

Huszezer Kő fellépti díj esténként. Weni tudósítónk jelenti: Duse Eleonora, aki e hét végén kétszer fog vendégszeretelnit a Neue Wiener Bühne színpadján, mint most ki derül, már a múlt péntek óta Wienben van. Az Imperial-fogadóban szállott meg és eddig senkit sem fogadott. Annnyira elzárkózik, hogy szállodai lakosztályában étkezik és ki sem mozdul szobájából. A két estére a Neue Wiener Bühne minden jegye elkelt. A bevétel 420 millió osztrák koronát tesz ki és minthogy a színház esténként 40 millió osztrák koronát fizet tiszteletdíjjal a művésznőnek, a tiszta jövedelem 380 millió korona.

Vas- és fémdöntvényeket Kreusnánál, Veliki Beeskerek. — Telefon szám 329.

Földrengés Sibenik környékén. Beogradból jelenti tudósítónk: A beogradi szeizmografiai állomás az elmúlt éjjel két óra és tizenhárom perckor erős földrengést jelzett. A földrengés négyszáz kilométerre lehetett Beogradtól, Sibenik környékén.

Jön a halál a kaszárjával...

Halálos ágyán fekszik a nagybeteg. Felesége az ágya szélén ül és féltő gondnal ápolja. Hol orvoságot ad neki, hol borogatást rak a fejére.

Megszólal a beteg:

— Drágám, vedd föl az új selyemruhád. Azt a szépet, kivágotat, drágát, amit tavaly csináltattál...

Az asszony a fejét rázza:

— Minek az? Ápolni jobban tudlak ebben a pongyolában!

— Az én kedvemért vedd föl. Csak nem tagadod meg utolsó kérésemet?

Mit tehetett az asszony? Felöltözött legpompásabb ruhájába s visszaszállt a helyére.

Kisvártatva újra megszólal a beteg:

— Aranyom! Tedd föl az új kalapodat. Azt a gyönyörűt, amelyet félmillióba került...

— Ugyan, elment az eszem! Minek a betegápoláshoz a drága kalap?

Addig-addig kérlelte az asszonyt, amíg föltette a nagyszerű kalapot.

És megint megszólalt a beteg:

— Aranyomom: rakd föl az ékszeredet. Mindet. A pompás bontonoikat, a briliáns gyűrűket, a gyöngy nyakéket, a karpereceket, az aranyórát, a deréka font aranyláncot. Minden drágaságot rakj magadra.

Hosszu sopánkodások után ezt is megtette az asszony. De megkérdezte mégis:

— Miért járatod velem a bolondját? Minek ez a farsangi komédia? Mit szólna, aki véletlenül betoppanna, így látva engem a te betegágyad mellett?

Hörögve mondja a haldokló:

— Erre gondoltam én magam is. Erzem, mindjárt itt lesz a hivatalos vendég: a halál az ő kaszárjával... Azért gondoltam, hogy te legyél minél szebb, minél kívánatosabb. Hát ha te tetszel meg neki és nem én? ...

Október 7 — japán-nap. Beogradból jelenti tudósítónk: A Vöröskereszt egyet október 7-én japánnapot rendez. Ezen a napon az ország minden városában gyűjteményi fognak a földrengés által súlytott lakosok fölszámolására.

A tornatanárok is vizsgáznak. Beogradból jelenti tudósítónk: A közoktatásügyi miniszter rendelkezett ki, mely szerint az összes középiskolai tanárok állami vizsgát tartoznak letenni.

Montenegrói hereg — tábornok. Beogradból jelenti tudósítónk: Politikai körökben beszélnek hogy Petrovics Petar crnogorai hereget rövidesen kinevezik tábornokká. Az ex-hereg valószínűleg Beogradban fog szolgálatot teljesíteni.

A beeskereki Sakkör bajnokversenyének mai fordulóján: Hegedüs nyer Prodanovity ellen, Bajor nyer Alexity ellen, Freund nyer Eckstein S. ellen, Filkovics nyer Freund ellen, Alexity nyer Prodanovity ellen, Tapavieski nyer Alexity ellen. Remisvel végződött az Eckstein I.—Eckstein S. játszma. Független maradtak a Filkovics—Eckstein, Krebs—Kemény, Vukov—Gerdecz játszmák.

Felfedezett Isis-templom, Rómából táviratozzák: A Kapitulumban folyó ásatások során egy Isis-templom részei kerültek napvilágra, ezenkívül egy hatalmas palota kuttakkal, görög felirásokkal és gyönyörű oszlopcsarnokokkal. Egy márványreliefet és egy elbűvölő szatir-csoportot is ástak ki.

Országos vásárok, Karlsdorfon és Novi Beesejen szeptember 29. és 30-án, Báestopolján 30-án, Csókán október 1-én, Alibunáron 5. és 6-án, Banatski Arandjelovon (Oroszlámos) pedig 7-én országos vásárt tartanak.

Európából Amerikába vitorlás-csónakon. Párisból táviratozzák: Gebault Allain francia sportember 142 napos ut után egy vitorlás csónakon megérkezett Newyorkba. Az utat Európából Amerikába egyedül tette meg. Kalandos utazásának elején halászott és regényeket olvasott. Az út vége felé már majdnem eszméletlen kívül volt és a szelekre bízta vitorláját.

Tokio és Yokohama újabb katasztrófája. Tokiót és Yokohamát egy kedden éjszaka dühöngött viharban az ár elöntötte. A város mélyebben fekvő részei teljesen víz alá kerültek.

Megharapta a veszett eb. Henlein Antal becskerekai borbélysegédet tegnap délelőtt az Alexandrova (Fő) utcán megharapta egy kóbor eb. Mivel az a gyanu merült fel, hogy a kutya veszett volt, Henleint a novisadi Pasteur-intézetbe szállították.

A Nagybecskerek Takarékpénztár Veliki Beeskerek, ezután értesít t. ügyfeleit, hogy a beogradi pénzügyminisztérium 35160. számú rendelete értelmében minden egyes állampolgár jogosítva van havonta 500 dinárnak (öt száz dinárnak) megfelelő külföldi átutalást eszközölni. Ezen átutalásokat az intézet a legelőnyösebben és a mindenkor napi árfolyamnak megfelelően eszközli. Telefonszám 16. Igazgatóság 52.

A süketek hallanak. Egy svájci elektrotechnikus nagyszerű készüléket talált föl, amely lehetővé teszi a süketeknek, hogy istentiszteleten, fölolvasáson vagy színházban éppen olyan jól meghalljanak mindent, mint a teljesen épphálású ember. A készülék egészen kicsiny terjedelmű fölfügő szerkezet, amelyet templomban a szószéken és az oltár mellett, előadóhelységben pedig az előadó közelében helyeznek el. A vezeték vége a közönség részére fenntartott helyen van és a nagyothalló hívek vagy hallgatók éppen olyan hallgatókészüléket kapnak, mint amilyen a telefonon van. Egész helyiséget is berendezhetnek ilyen módon nagyothallók részére, mert a szétvitt hang erejét semmivel sem csökkentik, akármilyen sok vezeték közvetíti az előadást.

Ötvenezer választó nem szavazott Prágában. A „Nar. Listy” szerint Prágában a közigazgatási hatóságok súlyos feladat elé kerültek a községi választásokkal kapcsolatban. A rendeletek szerint ugyanis pénzbüntetéssel sujtanak mindenkit, aki nem tett eleget választói kötelességének. Prágában 50.000 olyan választó van, aki elmulasztotta szavazatát leadni.

A napokban átvett és szakavatott kezelés alá került Kaszinó-étteremben szombaton este katonai vonózenekar hangversenyeznek, kitűnően összeállított programmal. Belépő-díj nincs. Kétünő italokról, elsőrendű ételekről gondoskodnak és számos látogatást kérnek az új tulajdonosok.

Németországban kihirdették az ostromállapotot.

— A „Torontai” tudósítójának távirata. —

Berlin, szept. 27.

Ma éjjel fél egy órakor egész Németországban kihirdették a hadiállapotot. A személyes szabadság, a sajtószabadság, az egyesülési és a gyülekezési jogot hatályon kívül helyezték. A levéltitok fel van függesztve.

Ebert elnök a végrehajtó hatalmat ideiglenesen a hadügyminiszterre ruházta, aki hasonló jogkörrel elláthatja a katonai körletek parancsnokait is.

A szovjethadsereg újjászervezése. Mint Moszkvából jelentik, a szovjet-kormány közzétette a vörös hadsereg újjászervezéséről szóló rendeletet. A rendelet szerint a hadsereg békelétszáma hatszáz ezer, háborús létszáma tíz millió ember. A katonai szolgálat ideje négy év. A tizenhat—tizenhét évesek évente egy hónapra tartoznak bevonulni kiképzésre.

Az amerikai elnököt megöli a sok kézfogas. Newyorkból jelentik: Coolidge elnök közölte a kézfogas ellen alakított egyesület vezetőségével, hogy ezután csakis államfőknek, kormányelnököknek és diplomáciai képviselőknek ad kezét. Az egyesület elnöksége örömmel vette tudomásul az elnök bejelentését és megkérte, hogy a szokásos, de nagyon egészségtelen kézfogást törölje a hivatalos fogadások és szertartások formaszabályai közül. Orvosi statisztika bizonyítja, hogy a fertőző betegségeket valamennyi eset 35 százalékában kézfogással viszik át az egészséges emberre. Roosevelt elnök korai halálát és Wilson volt elnök betegségét is a kézfogas okozta, amivel Amerikában szokás szerint visszaélnék. A demokráta amerikaiak ugyanis mindegyiket felhasználnak arra, hogy életükben legalább egyszer kezét fogjanak a nagy köztársaság elnökével.

Óriási meteor hullott le Oroszországban. Párisból jelentik: A „Matin” jelenti Kovnából: Toulva kormányzóság területén rendkívül nagy meteor hullott le a minap. A szemtanúk előadása szerint a meteor hullása közben néhány pillanatra elsötétítette a napot. A földreérés pillanatában hat erős robbanás hallatszott.

Öt ezer koronás szivar, hétszáz koronás cigaretta. Magyarországon ismét felemelkedett a dohányárak. Egy luxus szivar ára 5009 korona, a Coronas 4000, egy Britanika 800. Cigarettek közül a Coronas darabja 700, Sphinx 600, Giubek 450 korona. Száz gramm Sultan flor dohány ára 34.000, a török dohány 28.000, a purzicsán 14.000 korona.

A magyar postatakarékpénztár bankká alakul át. Budapestről írják: A kereskedelmiügyi miniszter most kiadott rendeletével megváltoztatta a postatakarékpénztár eddigi ügykörét. A rendelet részletesen szabályozza az intézmény jövőbeli működését. A szabályozás tulajdonképpen azt jelenti, hogy a postatakarékpénztár bankká alakul át. Eddig a vezetőjét elnökgazgatónak hívták, az új rendelet értelmében azonban az intézmény élén vezérigazgató áll. Utasítja a rendeletben a miniszter a postatakarékpénztárt, hogy később szerződést a Pénzügyi Központtal a takarékpénztárhoz befolyó pénzek átengedéséről, ami már régóta szokásos, azonban a két állami

intézménynek nem volt a feltételekre nézve szerződéses megállapodása. Kimondja az új rendelet azt is, hogy a takarékpénztár betevői részére csakis a Pénzügyi Központ útján lehet állampapírokat vásároltatni. Az állampapírok megőrzéséért a multban semmit sem számítottak fel a feleknek, ugylátszik a postatakarékpénztár bankjellege éppen abban fog megnyilvánulni, hogy ezentúl a vásárolt állami címletek megőrzéséért díjat fog felszámítani.

***Nyugdíjas jegyző vállalkozik** községi számadások, költségvetések elkészítésére, adókönyvek lezárására alku szerint. — Cim a kiadóhivatalban.

***Atutalásokat és csekkkiadásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár** valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére valuta-hiztosításokat legutányosabban eszközöl a Nagybecskerek Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

Három év múlva újabb vilákkatasztrófa.

A földrengés brutális veszedelme elől nem lehet menekülni. Ehhez a szeizmikus megrázkódtatások bekövetkezését előre meg kellene állapítani a tudósoknak hogy a katasztrófát megelőzhessék és menekülésre szólítsák fel a veszélyeztetett kerületek lakosságát. A japáni borzalmas katasztrófa felvetette azt a kérdést hogy lehet-e előre tudni egy földrengés bekövetkezéséről. Berget professzor, a párisi oceanográfiai intézet egyik tudósa a következőket írja e kérdésről:

— Földrengések a földkéreg olyan részén keletkeznek, ahol a föld belsejében üregek képződtek. Némely helyen pedig a földkéreg igen gyenge és kevésbé tud ellenállni annak az örült nyomásnak, amelyet a föld belsejében lévő izzó tömegek és gőzök okoznak. Ilyen üreges földalatti részek egy kört képeznek a Csendes-Oceán körül, amelyet a tudományos világban „tűzkör”-nek hívnak. Japán benne van ebben a tűzkörben, volt olyan év is, amikor több mint ezer földlökést számoltak meg. Csodálatos dolog az, hogy a japáni szigetecsoport eddig még nem sülyedt el egészen. Európa legtöbb országában azonban nem kell félni ilyen katasztrófától, mert itt a földkéreg sokkal masszívabb, a tapasztalat szerint Európában, Olaszország kivételével alig volt katasztrófális

földrengés. A szeizmológia megállapította, hogy a nagy földrengések együtt járnak a nap fokozott tevékenységével. Ha a nap tevékenysége a maximumán van, rendszerint bekövetkezik egy katasztrófális földrengés. A tudomány megállapította, hogy a nap fokozott, maximális tevékenysége idején, a nap vonzereje a föld belsejében lévő folyékony, izzó masszákat a földkéreg felé vagy a vulkánok nyílásaihoz vonzza, ami földrengést, vulkánkitörést okoz. A Nap újabb fokozott tevékenységi perióduma 1926-ik évre várható. Tehát ismét egy olyan évhez közeledünk, amely katasztrófális földrengéseket hoz. Hogy mikor, melyik hónapban és hogy hol lesz ez a rengés, azt még nem lehet megállapítani.

Indiánok és spanyolok.

Hogy kapták az amerikai államok neveiket.

Amikor az Egyesült Államok valamelyik államáról, területéről, vagy birtokáról beszélünk, gondolunk arra, hogy miképen kapták neveiket, mit jelentenek ez egyes nevek és honnan származnak?

A 48 állam, 1 kerület, 2 terület és 2 birtok közül huszonhétnek az elnevezése indián eredetű, hét spanyol vagy latin, tizenhat pedig régi birtokok vagy egyének után neveztek el, avagy angol eredetűek. Egyetlen állam neve: Vermont, francia származású. Vizsgáljuk meg először azokat a neveket, amelyeket az indiánok adtak, mielőtt még a fehérek elfoglalták Amerikát. Alabamát az után az indián törzs után nevezték el, mely ezen a területen él és azt jelenti: „a nagy ország.” Arizona azt jelenti: „a kevés forrás földje.” Arkansast egy indián törzs után nevezték el. Connecticut: „a hosszú folyosó földje.” Idaho azt jelenti: „világosság a hegyen.” Illinois indián eredetű: „az emberek folyója.” Iowat egy indián törzs után nevezték el. A szó maga azt jelenti: „az alvó fejek.” Kansas, szintén egy indián törzsnek a neve. Kentucky azt jelenti: „a holt nap földjén.” Massachusetts: „a hely a nagy völgyben.” Michigan: „a nagy tó.” Minnesota: „kődös víz.” Missisipi: „a hal folyó.” Mis sourit egy sioux indián törzs után nevezték el. Nebraska azt jelenti: „a széles folyó.” Dakota: „az egyesült barátok.” Ohio egy iroquois indián szó, mely azt jelenti: „hatalmas.” Oklahoma: „a vörös népek



Palma

A minőségre

ügyeljen és ne az árra,

ha gummisarkot vásárol!

Kérje cipésztől kifejezetten a valódi Palma-kaucsuk sarkot és kaucsuk alpat s utasítson vissza olcsóbb utáztatot!

földje. "Utah az: „Utes“ indián törzs földje és W. sconsint szintén azok után az indiánok után nevezték el, akik itt telepedtek le. Wyoming azt jelenti: „hegyek és völgyek földje.“

A spanyol kutatók és papok, akik először tették lábukat a déli államok és a csendes-tengeri partvidék földjére, spanyol és latin elnevezésekkel látták el az egyes felfedezett helyeket. Kalifornia déli részének éghajlata egy kissé túl meleg volt számukra és így adták a latin elnevezést, mely azt jelenti: „a forró kemence.“ A Coloradó-folyó vize a benne leülepedett vörös homok miatt vörösnek látszott és ezért nevezték vörös folyónak. Az állam aztán felvette a folyó elnevezését. Florida rövidítése a spanyol virágvasárnap elnevezését jelentő szavaknak. (Pasqua Florida a virágok ünnepe és spanyol felfedezője miatt kapta a nevet.) Ponce de Leon 1512-ben virágvasárnapján lépett először Florida földjére. Nevada azt jelenti: „hóval takart.“ Oregon: „a nagyfülü emberek földje“ az indiánok spanyol elnevezése. Filipino a spanyol „Island Filipinas“ (Filippino szigetek) szavak összevonása. Fülöp spanyol király tiszteletére nevezték el. Porto Rico spanyol elnevezés annyit tesz, mint gazdag ember. A következő államokat nevezték el az angolok és franciák európai személyek és helyek nevei után: District of Columbia a Christopher — Columbus után vette nevét. Delaware az angliai Lord de la War-ról lett elnevezve, aki 1610-ben behatolt a Delaware öbölbe: Georgia, II. György angol király után vette nevét. Indiana az indiánok után. Louisiana, avagy Louis földje, XIV. Lajos francia király után. Maine a francia Maine vidék után, mely Henriette Maria angol királynőnek, II. Károly angol király feleségének tulajdona volt: Marylandot ugyanazon királynő, Henriette Maria után nevezték el, New Hampsliret, az angol Hampshire megye után. New Jerseyt az angol Jersey sziget után. New Yorkot, York herceg tiszteletére nevezték el, aki fivérével I. Károly angol királytól kapta a földet. Észak és dél Carolinát IX. Károly francia király után nevezték el. A név azt jelenti: „Károly földje.“ Pennsylvania, vagy Penn erdője, William Penn után vette a nevét, aki 1681-ben birtoklevelet kapott az államra XI. Károly angol királytól egy tartozás kiegyenlítéséül. Penn elnevezte „Sylvania“-nak, vagy erdőségnek és a király Penn előnévvel látta el. Rhode Island eleinte csak egy kis szigetnek az elnevezése volt, amelyen Newport városa terült el, míg az államot „Providence Plantation“-nak nevezték. Később az egész államnak ezt a nevet adták. A Rhodés szigetek után nevezik így, mely egy kis török sziget Szmirnától nem messzire. Virginia, avagy a „Szűz földje“ VIII. Henrik angol király leánya, Erzsébet után vette nevét. Erzsébetet az udvar tagjai Anglia szűz királynőjének nevezték el. Vermont francia név és azt jelenti: „zöld hegyesség“. A nevet állítólag felfedezője, Samuel de Champlain adta, amikor a tó vizéről, melyet később róla nevezték el, meglátta a zöld dombokat.

A kádohivatali telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 221.

nyomtatott Pleitsa Fer. Pálnál Veliki Bečkerek.

Disznótor!!

szombaton, folyó hó 29-én este a „Driná“-ban, Osztó Jánosnál borkóstolóval egybekötve, elsőrendű kudrici és belacrkvai borokból, amelyek most érkeztek. 1806 Önmaga ellen vét, aki odahaza marad! Cigányzene! Primás Herzenberger Jóska.

VENDÉGLŐ

teljes berendezéssel, a város központjában, jó forgalommal, más vállalkozás miatt igen jutányos áron azonnal eladó! Bővebb felvilágosítással szolgál: Weisz János vendéglős, Vel. Bečkerek, Vásártér 4. sz.

Két darab (egy nagy és egy kis) elegáns, világos 1816

ebédlőszobakredenc

eladó. Külön eladó még két fekete kredencmárványlap, 175 cm hosszú és 80 cm széles — Brigadira Ristitya (Aradáci) u. 174/4. sz., Orient Mozi mellett, dr. Heinermann-féle házban.

Szüret!!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy f. hó 29-én és 30-án édes must hektoliterenként kapható. 1814 JÉGL GYÖRGY, Geteova (Német) u. 33.

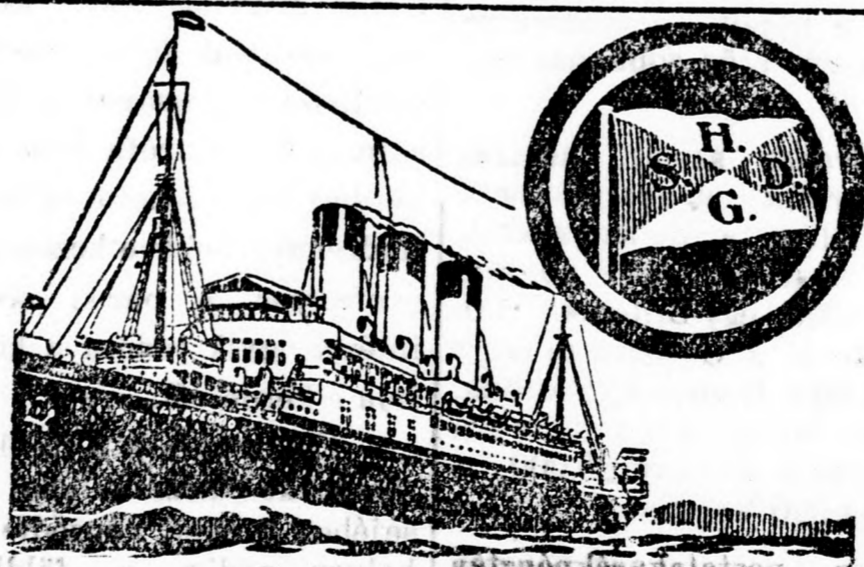
Egy szerb leány,

aki magyarul és németül is ért és gépelni tud, felvétetik

ÖZV. GUTTMANN JAKABNÉ ÉS FIAI cégnél.

TÜZIFA!

I^a bükkhasáb és tölgyvel kevert bükkhasáb tűzifát vagon-telben és méterben legolcsóbb napiárak mellett prompt szállít a Kovini Bank Rt. faosztálya Kovinban (Bánát).



Hamburg-Südamerikanische Dampfschiffarts-Gesellschaft

„CAP POLONIO“

a legnagyobb, leggyorsabb és legszebb hajó, kitűnő berendezéssel, I., II. és III. osztályu utasok részére.

INDUL HAMBURGBÓL SZEPTEMBER HÓ 13-IKÁN.

Szeptember 13-án „CAP POLONIO“,
17-én „LA CORUNA“,
31-én „MADEIRA“

Argentina, Brazília és Uruguayba. 619

Bővebb felvilágosítással szolgál: és a Vajdaság főügynöksége:

Jugoszláviai főügynökség Zagreb, Petrina 73., Rašić P. Györgye V. Bečkerek, Svetosavska ul. 18.

Ügyes ujságárusokat

keres jó jövődelemre az ORIENT. Jelentkezni az Orient főutcai üzletében délelőttönként.

Kolbászesztély

a „Zöld vadászni!“

Szombaton, szept 29-én a Behring-féle vendéglőben (Nicky-utca) kolbászesztély lesz Jó ételekről, italokról, frissen préselt mustról és zenéről gondoskodva van. — Számos látogatást kér Behring György, vendéglős (Nicky-utca).

Kerések butorozott szobát

lehetőleg konyhasználattal. Ajánlatokat kérem Takovszka (Garai) utca 11. szám alá.

Polgármeseri hivatal V. Bečkerek. 10514/923. szám. XXXIV.

Felhivas.

Felhivatnak az adózók, hogy hátralékos adójukat, a III. negyedre is, (a városi adóhivatalnál) 8 nap alatt fizessék be, mivel ellenesetben ellenük a legerélyesebb végrehajtás fog vezettni.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok a tavalyi kivetés szerint kötelesek hátralékos adójukat, fellebezésükre való tekintet nélkül (1909. évi XI. t.-c.) befizetni.

Veliki Bečkerek, 1923. évi szeptember hó 26-án.

Aleksity s. k., polgármester.

Izv. broj 178—1923. 1810

Dražbena objava.

Dolepotpisani sudski izaslanik ovim u smislu 102. §-a LX. zak. čl. iz 1881. god. objavljuje, da će se na javnoj dražbi prodati usled rešenje velikokikindskog sreskog suda od 16 og decembra 1922. godine, broj 3193/1922/3. u korist Svetislava Aldana iz Vel. Kikinde, kojeg zastupa advokat dr. Jakob Pinter iz Vel. Kikinde i protiv ovrsenika iz Vel. Kikinde radi 1500 Din 23-og juna 1923. god putem prinudnog izvršenja radi namirenja zaplenjene na 2650 Din procene sledeće pokretine kao sobni namestaji.

Dražba će se održati usled rešenja velikokikindskog sreskog suda Gn. broj 2140/923 radi namire, tražbene glavnice od 1500 Din na istu od 18-og oktobra 1922. god. pripadajućih 5% ne kamate i do sadašnji sudski ustanovljeni troškovi u iznosu od 396 Din 50 para na dan 8-og oktobra 1923. god. u 2 časa pos e podne u Vel. Kikindi održati, i na koju se kupci pozivaju sa napomenom, da će se pomenute pokretine prodati, u smislu §. 107. i 108. LX. zak. čl. iz 1881. god. za gotov novac najviše nudocu, a u nužnom slučaju i ispod procene. Ako su dražbene pokretnosti i drugi zaplenili i nadzaplenili i na iste dobili pravo namirenja, onda se ova dražba odredjuje i u njihovu korist u smislu §-a 120. LX. zak. čl. iz 1881. god.

Vel. Kikinda, 25-og septembra 1923. godine.

Luks, sudsku izaslanik.

Elegánsan butorozott szobát

keresek külön bejárat-tal. — Ár melléke.

Dr. I. MRKUŠIĆ. 1788

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy valódi

angol őszi- es téli-szöveteim megérkeztek

melyekből a legújabb fazonu és legelegánsabb ruhákat készítem.

1758

Szives pártfogást kér, tisztelettel Györkös Lajos uriszabó Vojvoda Putnika (Alkotmány) u. 23. Ugyanott egy jó nagymunkás felvétetik.

Kiadja Pleitsa Fer. Pál